

Strateginių dokumentų apžvalga

Projekto „Dirbtinio intelekto proveržio skatinimas“ dalis

Projekto vadovės | Renata Donauskytė | dr. Gabija Žemaitytė

2022 m. balandis

Kurk
Lietuvai

EKONOMIKOS
IR INOVACIJŲ
MINISTERIJA

Turinys

SANTRUMPOS	3
IŽANGA	4
EUROPOS SAJUNGOS STRATEGINIAI DOKUMENTAI	5
LIETUVOS STRATEGINIAI DOKUMENTAI	8
NACIONALINIS PAŽANGOS PLANAS	9
PLĖTROS PROGRAMOS	9
VYRIAUSYBĖS PROGRAMA IR ĮGYVENDINIMO PLANAS	12
LIETUVOS EKONOMIKOS GAIVINIMO IR ATSPARUMO DIDINIMO PLANAS	12
SUMANIOJI SPECIALIZACIJA	14
APIBENDRINIMAS	16
1 PRIEDAS – LIETUVOS PLANAVIMO DOKUMENTŲ SISTEMA	17

Santrumpos

EK - Europos Komisija

ES - Europos Sąjunga

DI - dirbtinis intelektas

MTEPI - mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų

NPP - nacionalinis plėtros planas

PP - plėtros programa

Įžanga

Investicijos į dirbtinio intelekto (toliau - DI) vystymą ir taikymą turi itin aukštą potencialą gerinant įvairias gyvenimo sritis. Diegiant inovacijas pramonėje auga įmonių konkurencingumas, sudaromos sąlygos kurti gerai apmokamas darbo vietas, o sukurti nauji produktai ir paslaugos augina eksportą. Vis plačiau taikant DI technologijas viešajame sektoriuje gerėja viešųjų paslaugų kokybė, o viešasis administravimas tampa efektyvesnis. Dirbtinis intelektas yra naudingas kiekvienam gyventojui - gaunant geresnes medicinos paslaugas, sutaupant dėl efektyvaus energijos panaudojimo namuose, greičiau keliaujant viešuoju transportu dėl optimizuoto tinklo, padidinant derlių, bet suvartojant mažiau trąšų ir taip sumažinant klimato kaitos padarinius ir t.t.

Dirbtinio intelekto atveriamas galimybes mato ir galingiausios pasaulio valstybės, kuriuos yra nusimačiusios dirbtinio intelekto plėtros strategijas ir tai mato kaip būtinybę nacionalinio saugumo ir ekonominio konkurencingumo klausimais. Yra apskaičiuota, kad 2030 metais dirbtinis intelektas padidins BVP atitinkamai 10% ir 12% šiaurės ir pietų Europoje, tuo tarpu Kinijos atveju ši dalis sieks net 26% (Šaltinis: PwC, 2017).

2018-2019 m. „Kurk Lietuvai“ projekto metu ekspertų grupė parengė „Lietuvos dirbtinio intelekto strategiją“, kurioje numatytos DI vystymosi Lietuvoje gairės ir rekomendacijos. Nuo to laiko susikūrė Lietuvos dirbtinio intelekto asociacija, buvo įgyvendintas projektas „AI boost“, skirtas inovacijų akceleravimui ir DI žinomumo didinimui, dirbtinis intelektas išlieka viena iš sumanios specializacijos 2022-2030 m. temų, numatytos tikslinės investicijos pagal „Naujos kartos Lietuva“ planą. Vis dėlto, atsižvelgiant į DI skvarbą įvairiuose sektoriuose ir visuomenės transformavimo potencialą, dažniau matomos pavienės iniciatyvos Lietuvoje šios technologijos atžvilgiu kelia abejonių, ar yra skiriamas pakankamas dėmesys DI vystymui ir plėtrai, bei kokia galėtų būti Lietuvos ambicija.

Strateginių dokumentų apžvalgos tikslas - įvertinti, ar yra sistemingai ir tikslingai valstybės lygiu skatinama DI plėtra Lietuvoje analizuojant strateginiuose dokumentuose keliamus tikslus ir numatomas priemones. Pirmoje dalyje trumpai apžvelgiama ES strateginiai dokumentai, kurie gali daryti įtaką Lietuvos sprendimams, o antroje dalyje analizuojami pagrindiniai aktualūs Lietuvos strateginio planavimo dokumentai. Apžvalga yra tarpinis „Kurk Lietuvai“ bei Inovacijų ir ekonomikos ministerijos įgyvendinamo projekto „Dirbtinio intelekto proveržio skatinimas“ rezultatas.

Europos Sąjungos strateginiai dokumentai

2018 m. Europos Komisija (toliau - EK) komunikate įvardijo dirbtinį intelektą kaip strategiškai svarbią XXI a. technologiją, kuri pakeis pasaulį taip, kaip tai prieš daugiau nei šimtą metų padarė elektros atsiradimas. Norint išlaikyti globalų konkurencinį pranašumą kuriant aukštos pridėtinės vertės ekonomiką, ES privalo neatsilikti technologijų ir inovacijų srityje.

[McKinsey](#) instituto skaičiavimais, 2016 m. privataus kapitalo investicijos į DI technologiją Europoje buvo 3 kartus mažesnės nei Azijoje ir daugiau nei 4 kartus Šiaurės Amerikoje, 2021 m. [Europos investicijų bankas](#) apskaičiavo, kad Europos Sąjunga kasmet į dirbtinio intelekto bei blokų grandinės technologijas investuoja vidutiniškai 10 milijardų mažiau nei kitos ekonominės galiūnės - JAV ir Kinija.

EK matydama vis didėjantį atotrūkį nuo lyderiaujančių valstybių, 2018 m. parengė [Europos dirbtinio intelekto strategiją](#) iškeliant ambicingus tikslus ir parengė [veiksmų planą](#) bendrijos narėms. Pagrindinis ES tikslas - būti DI technologijos vystymo priešakyje ir užtikrinti sklandų DI taikymą įvairiuose sektoriuose. Siekiant šio tikslo planuojama, kad **iki 2030 m. kasmet ES, valstybių nairų ir privačios investicijos į DI plėtrą kartu siektų 20 mlrd. eurų.**

Gyventojams

Gyventojai gali naudotis naujais produktais, taupančiais jų laiką ir finansus, gauti geresnes sveikatos ar kitas viešąsias paslaugas.

Verslui

Verslas kuria naujus arba gerina esamus produktus bei paslaugas taip užsitikrinant konkurencinį pranašumą, sukuriamos gerai apmokamos darbo vietos.

Visuomenei

Visuomenei teikiamos efektyvios viešosios paslaugos, taip pat siekiami tvarumo ir žaliosios ekonomikos tikslai.

2 PAV | Europos Sąjungos strateginiai dokumentai DI ekosistemos plėtros srityje

2020 m. EK toliau paskelbė [Baltąją knygą](#) dėl dirbtinio intelekto, kurioje išdėstyta vizija dėl DI ekosistemos plėtros Europoje bei nubrėžtos gairės būsimam DI teisiniam reguliavimui bendrijoje. Būtent **teisinis reguliavimas yra suvokiamas kaip būtina sąlyga patikimos DI technologijos, kuri atitinka Europos etikos, žmogaus teisių ir saugumo standartus, vystymui Europoje**. Vieningas teisinis DI reguliavimas Europoje gali paskatinti technologinį proveržį leidžiant lengviau bendradarbiauti šioje srityje Europos DI bendruomenei. Dėl šios priežasties EK ieško tinkamiausio teisinio reguliavimo, kuris nevaržytų technologinės pažangos, bet taip pat atlieptų visuomenės lūkesčius dėl saugumo ir žmogaus teisių užtikrinimo.

2021 m. EK peržiūrėjo ir atnaujino veiksmų planą dėl DI plėtros pasiūlant naujus instrumentus šalių narių bendradarbiavimui skatinti. Kartu buvo pateiktas pirminis [pasiūlymas dėl vieningo DI teisinio reguliavimo](#), kurį po plataus svarstymo tikimasi priimti 2022 m.

Apibendrinant:

- Nuo 2018 m. EK skiria ypatingą dėmesį DI plėtrai Europoje;
- EK numatė didžiules investicijas į DI plėtrą iki 2030 m.;
- 2022 m. planuojama patvirtinti vieningą teisinį DI reguliavimą Europos Sąjungoje.

Lietuvos strateginiai dokumentai

2018-2019 m. programos „Kurk Lietuvai“ projekto metu buvo parengta [„Lietuvos dirbtinio intelekto strategija“](#). Tai buvo pirmas žingsnis išgryninant DI ekosistemos plėtros gaires Lietuvoje (žr. 3 pav.), tačiau dėl teisinio pagrindo trūkumo strategija nebuvo patvirtinta ir tolimesnių sistemingų veiksmų (neskaitant atskirų iniciatyvų), skirtų konkrečiai DI skatinimui, nebuvo įgyvendinta. Nepaisant to, DI aktualumas ir svarba Lietuvos ekonomikai ir visuomenei yra netiesiogiai atliepiamas kituose strateginiuose dokumentuose.

3 PAV | DI ekosistemos plėtros kryptys ir sąlygos pagal 2018-2019 m. parengtą „Lietuvos dirbtinio intelekto strategiją“

Nacionalinis pažangos planas

2020 m. metais patvirtintame „2021-2030 m. Nacionaliniame pažangos [plane](#)“ (toliau - NPP) iškeltas 1 strateginis tikslas - pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą. Plėtojant DI kuriami aukštos pridėtinės vertės produktai, užtikrinantys verslo konkurencingumą bei gerai apmokamų darbo vietų kūrimą, o DI diegiant į verslo procesus gerinamas įmonių produktyvumas. Kitaip tariant, skatinant DI inovacijas viešajame ir privačiame sektoriuose būtų tiesiogiai prisidedama prie NPP strateginio tikslo siekimo bei keliamų uždavinių (žr. pav. nr. 4) įgyvendinimo. Vis dėlto DI plėtra yra tik paminima NPP kaip viena iš prioritetinių technologijų neiškeliant specifinių uždavinių, tačiau matant DI bendrame technologijų ir inovacijų skatinimo spektre.

Skatinant DI plėtrą būtų prisidedama mažiausiai prie vieno NPP strateginio tikslo ir 4 uždavinių įgyvendinimo			
NPP 1 strateginis tikslas „Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą“			
1.5 uždavinys. Skatinti pažangiųjų technologijų ir inovacijų kūrimą, diegimą ir sklaidą	1.7 uždavinys. Skatinti valstybės skaitmeninimą	1.8 uždavinys. Skatinti verslumą ir įmonių augimą	1.11 uždavinys. Skatinti prekių ir paslaugų eksportą
Rodikliai: 1.5.1. MTEP išlaidos verslo sektoriuje, palyginti su BVP 1.5.2. Inovacinę veiklą vykdančių įmonių dalis nuo visų įmonių	Rodikliai: 1.7.1. Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksas (DESI)	Rodikliai: 1.8.1. Verslo efektyvumo indeksas	Rodikliai 1.11.2. Lietuviškos kilmės pažangiųjų technologijų (hi-tech) prekių eksportas 1.11.3. Daug žinių reikalaujančių paslaugų eksportas

4 PAV | „2021-2030 Nacionaliniame pažangos plane“ keliami tikslai ir uždaviniai

Plėtos programos

NPP apibrėžtų uždavinių siekimui skirtos priemonės toliau nurodomos Ekonomikos ir inovacijų ministerijos parengtose plėtos programose (toliau - PP): [ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo PP](#) (1.5, 1.8 ir 1.11 uždaviniai) bei [skaitmeninimo PP](#) (1.7 uždavinys).

Uždavinys	Problemos	Priemonės	Pagrindiniai rodikliai
1.5 uždavinys. Skatinti pažangiųjų technologijų ir inovacijų kūrimą, diegimą ir sklaidą	2 problema - verslas neišnaudoja skaitmeninio potencialo	Skatinti įmones skaitmenizuotis	Aukštą skaitmeninio intensyvumo lygį pasiekusios įmonės
		Skatinti talentų ir kompetencijų pasiūlą pažangiai ekonomikai	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios MVĮ, proc.
			Privačios investicijos, papildančios viešąją paramą (iš kurių: dotacijos, finansinės priemonės), Eur
			Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos, metiniai visos darbo dienos ekvivalentai
1.8 uždavinys. Skatinti verslumą ir įmonių augimą	3 problema - mažos verslo sektoriaus investicijos į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą (MTEP)	Įgyvendinti misijomis grįstas mokslo ir inovacijų programas	Produktų ar procesų inovacijas diegiančios MVĮ, vnt.
	4 problema - nepakankama inovacinę veiklą vykdančių įmonių dalis nuo visų įmonių	Sukurti nuoseklią inovacinės veiklos skatinimo sistemą	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos mokslo tiriamojo darbo vietos, metiniai visos darbo dienos ekvivalentai
			Naujos įmonės sugebėjusios išlikti rinkoje
1.11 uždavinys. Skatinti prekių ir paslaugų eksportą	8 problema - kuriama mažai aukštą potencialą turinčių verslų ir esamos įmonės neauga	Skatinti verslumą ir kurti paskatas įmonių augimui	Aukštųjų (<i>high-tech</i>) ir aukštesniųjų (<i>medium tech</i>) technologijų produktų ir daug žinių reikalaujančių paslaugų dalis lietuviškos kilmės eksporte (be naftos produktų), proc.
	10 problema - nepakankamas eksporto konkurencingumo augimas	Įgyvendinti eksporto konkurencingumo augimą skatinančias priemones	MVĮ sertifikuoti produktai, vnt.

5 PAV | Ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo PP nurodytos priemonės ir pagrindiniai rodikliai.

Nors Ekonomikos transformacijos ir konkurencingumo PP nėra tiesiogiai kalbama apie priemones, skirtas DI plėtrai (žr. 5 pav.), tačiau **visos priemonės nukreiptos į inovacijas, skaitmenizaciją, verslumą ar įmonių augimą, aukštųjų ir aukštesniųjų technologijų produktų kūrimą tiesiogiai ir netiesiogiai prisideda gerinant verslo aplinką, kuriant paskatas ir teikiant paramą DI plėtrai Lietuvoje.** Palyginus su „Lietuvos dirbtinio intelekto strategija“ taip pat galima matyti sąsajų, pavyzdžiui, kad būtų kuriami nauji DI produktai, reikia skatinti inovacines veiklas jau egzistuojančiose įmonėse skiriant viešojo sektoriaus paramą padedant pritraukti privačius investuotojus, užtikrinant aukštos kompetencijos darbuotojų pasiūlą ir t.t. Taigi, iš dalies DI ekosistemos plėtra yra skatinama (nors ir netiesiogiai) per įvairias priemones, tačiau neaišku, ar jos atliepia konkrečius ir specifinius, jeigu tokių yra, DI bendruomenės poreikius.

Uždavinys	Problemos	Priemonės	Pagrindiniai rodikliai
1.7 uždavinys. Skatinti valstybės skaitmeninimą	1 problema - neišnaudojamos turimos valstybės skaitmeninimo galimybės, taip nesudaromos sąlygos kurti naujomis technologijomis pagrįstus sprendimus, juos diegti kuriant pažangias skaitmenines paslaugas ir teikti šias paslaugas visuomenei.	Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį panaudojimą	Duomenų atvėrimo brandos reitingas
		Kurti technologinius sprendimus ir įrankius, leidžiančius saugiai naudotis paslaugomis	Aukštą skaitmeninio intensyvumo lygį pasiekusios įmonės
		Didinti socialiai pažeidžiamų grupių skaitmeninius įgūdžius	Modernizuotų e. paslaugų dalis, palygint su visomis e paslaugomis, proc.
			Naujų ir patobulintų viešųjų skaitmeninių paslaugų, produktų ir procesų naudotojai, tūkst. vnt
			Asmenų su negalia pasitenkinimas naudojantis viešosiomis paslaugomis, proc.

6 PAV | Valstybės skaitmeninimo PP priemonės ir pagrindiniai rodikliai.

Valstybės skaitmeninimo PP tiesiogiai siejasi su „Lietuvos dirbtinio intelekto strategijoje“ pateiktomis rekomendacijomis dėl DI sistemų naudojimo viešajame sektoriuje bei DI palankios duomenų aplinkos kūrimo (žr. 6 pav.). DI sprendimus reikia taikyti diegiant naujas bei modernizuojant esamas viešojo sektoriaus skaitmenines paslaugas. Tai ne tik gerina viešųjų paslaugų kokybę, bet ir praplečią rinką Lietuvoje veikiančioms DI sprendimus vystančioms ir siūlančioms įmonėms. Atsižvelgiant į tai, kad duomenys yra būtini DI treniravimui ir vystymui, Valstybės skaitmeninimo PP numatyta pažangos priemonė „Skatinti duomenų prieinamumą ir pakartotinį panaudojimą“ tiesiogiai prisideda gerinant sąlygas DI sprendimų vystymui.

Vyriausybės programa ir įgyvendinimo planas

XVIII-osios Vyriausybės [programoje](#) DI ekosistemos plėtra nėra išskiriama kaip atskira tema, tačiau DI technologijos taikymas matomas kaip svarbus veiksnys sveikatos, socialinių paslaugų, kultūros bei žemės ūkio sektoriuose, o įgyvendinimo plane numatyta taikyti DI saugumo srityje, konkrečiai, analizuojant finansinės žvalgybos duomenis. Taip pat įvardijamos galimybės bendradarbiauti DI srityje tarptautiniame lygmenyje, ypač ES formate.

XVIII-osios Vyriausybės programos įgyvendinimo plane nėra numatyta specifinių priemonių skatinant DI ekosistemą, nors tokioms technologijų ir inovacijų sritims, kaip energetikos inovacijų ekosistema, inovacijos kosmoso srityje ar daiktų interneto plėtros teisinės prielaidos, yra įvardintos konkrečios priemonės. Kita vertus, plane daug dėmesio yra skiriama apskritai inovacijų ekosistemai, todėl tokios priemonės kaip nuoseklus inovacinės veiklos skatinimo sistemos peržiūra ar paskatų sistemos verslui investuoti į mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (toliau - MTEPI) sritis atnaujinimas prisideda ir prie DI vystymo bei taikymo skaitinimo Lietuvoje. Atsižvelgiant į tai, būtina pirmiausiai suprasti specifinius DI ekosistemos poreikius tam, kad būtų galima nustatyti, ar bendra inovacijų skatinimo sistema yra pajėgi juos atliepti.

Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas

Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo [plane](#) (toliau planas) keliamam tikslui - skatinti žiniomis ir inovacijomis pagrįsto ūkio vystymąsi - įgyvendinti yra numatyta konkreti priemonė-investicija „Būtiniosios sąlygos inovatyviems technologiniams sprendimams versle ir kasdieniame gyvenime“ skatinant ir DI vystymą bei taikymą.

Tikslinės priemonės

Tiesiogiai su DI plėtra susijusios mažiausiai dvi papriemonės. Viena iš jų „Lietuvių kalbos technologinių išteklių sukūrimas“, kuri remia **lietuvių kalbos išteklių kūrimą**, nes šie ištekliai yra reikalingi DI sprendimams lietuvių kalba vystyti. Taigi bus **sudarytos sąlygos mokslininkams ir verslui kurti DI sprendimus ir paslaugas Lietuvos gyventojams patogia kalba**.

Antroji papriemone „Finansinės priemonės verslui kurti ir skaitmeninėms įnovacijoms diegti“ skiria dėmesį ne tik blokų grandinės technologijai ir robotikai, bet ir naujų DI sprendimų kūrimui bei esamų DI sprendimų diegimui į verslo procesus. Skatinant **startuolius** ir atžalines įmones kurti naujus DI produktus ir sprendimus, bus finansuojamos išlaidos susijusios su: i) produktų ir paslaugų vystymu pirminėje brandos stadijoje prieš pritraukiant investicinį kapitalą; ii) rinkos poreikių analize; iii) technologinės sprendimo koncepcijos rengimu; iv) minimaliai gyvybingo produkto sukūrimu ir v) produkto tinkamumo rinkai stadijos pasiekimu. Tokiu būdu bus **užtikrinamas finansavimas DI produktų ir paslaugų vystymui pirminėje brandos stadijoje** iki investicinio kapitalo pritraukimo.

Parama iš antrosios papriemonės bus skirta **verslo paslaugų centrams diegti** DI sprendimus finansuojant išlaidas susijusias su i) konsultacinėmis paslaugomis, susijusiomis su pradine projekto analize siekiant nustatyti, kuriuos procesus racionalu automatizuoti ir kokie sprendimai sudarytų sąlygas šiems procesams; ii) mokymų išlaidomis, susijusiomis sukuriamu DI sprendimu; iii) licencijų (programinės įrangos licencijų) įsigijimo išlaidomis, susijusiomis su projektu; iv) atlyginimo už laiką, praleistą įgyvendinant projekto veiksmus, išlaidomis; v) įrangos ir nuomos išlaidomis, susijusiomis su automatizuotų sprendimų įdiegimu ir veikimu (pvz., serverio nuoma). Šia papriemone siekiama lengviau **pritraukti investicijas į Lietuvą bei geraisiais pavyzdžiais paskatinti įmones investuoti į naujas technologijas**, gerinančias įmonių konkurencingumą.

Netikslinės priemonės

Plane taip pat numatomos priemonės, kurios nėra tikslingai orientuotos į DI technologiją, bet prisideda prie DI plėtros Lietuvoje bendrąja prasme. Palankesnes **sąlygas** DI plėtrai sudarys numatoma „Duomenų valdymo efektyvumo užtikrinimo ir atvirų duomenų“ reforma, kuria siekiama išspręsti viešojo sektoriaus duomenų decentralizacijos ir fragmentacijos sąlygomas problemas, t.y. brangų ir lėtą **duomenų atvėrimą** ir pakartotinį panaudojimą. Daugiau prieinamų duomenų lems ir geresnes sąlygas DI vystytojams, kuriems reikia itin daug duomenų. Kita **sąlyga**, svarbi DI plėtrai, yra kokybiškas švietimas, kuris užtikrina subalansuotą darbo rinkos pasiūlą ir paklausą, bei stiprios mokslo institucijos, galinčios

ugdyti ne tik **talentus DI bendruomenei**, bet vykdyti taikamuosius tyrimus DI srityje. Šiems tikslams siekti plane yra numatyta ne viena priemonė-reforma, tačiau jos nėra nukreiptos tik į DI bendruomenės poreikių tenkinimą.

DI ekosistemos vystymosi **kryptys** taip pat susilaukė dėmesio. Plane numatyta papriemonė, skirta paskatinti ir padėti mokslininkams ir verslui dalyvauti ES programoje „Europos horizontas“, kuriai EK yra numačiusi skirti dideles investicijas būtent DI vystymui. Kita papriemonė - IRT kompetencijų centrų kūrimas - taip pat nukreipta į verslo, akademinės bendruomenės ir viešojo sektoriaus bendradarbiavimo skatinimą būtent IRT srityje įskaitant ir DI technologiją. Galiausiai plane nurodyta, kad bus parengta startuolių ekosistemos plėtros koncepcija, kuri turėtų būti naudinga ir ateities startuoliams, kuriantiems DI sprendimus.

Sumanioji specializacija

Sumani specializacija yra **valstybės paramos moksliniams tyrimams ir inovacijoms strategija** arba „Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir inovacijų (sumanosios specializacijos) prioritetų įgyvendinimo koncepcija“, kurią tvirtina LR Vyriausybė. Koncepcijas rengia kiekviena ES šalis atsižvelgiant į savo unikalias savybes ir turimą mokslinį potencialą.

Šiuo metu yra derinama 2022-2030 m. koncepcija. Jos tikslas - skatinti inovacijomis grįstą ir tvarų ekonomikos augimą, siekiant mokslo ir verslo bendradarbiavimo bei **koncentruojant išteklius į didžiausią MTEPI potencialą turinčias sritis** (žr. pav. 7). Naujojoje koncepcijoje yra numatomos trys prioritetinės sritys - sveikatos technologijos ir biotechnologijos, nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos, informacinės ir ryšių technologijos - pastarojoje įvardinant dirbtinį intelektą kaip vieną iš tematikų. Taigi, DI ateinantį dešimtmetį matomas kaip prioritetinė sritis mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje.

Sumanioji specializacija		
Tikslas - skatinti inovacijomis grįstą ir tvarų ekonomikos augimą, siekiant mokslo ir verslo bendradarbiavimo bei koncentruojant išteklius į didžiausią MTEPI potencialą turinčias sritis.		
1 uždavinys	2 uždavinys	3 uždavinys
Stiprinti mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumus: kurti palankią aplinką ir sąlygas, ugdyti reikalingus įgūdžius ir gebėjimus.	Kurti ir taikyti aukšto lygio mokslo žinias, pažangias technologijas ir inovacijas, siekiant rinkoje diegti naujas ir tvarias technologijas, produktus, procesus, metodus.	Skatinti aktyvų MTEPI ekosistemos dalyvių tarptautinį bendradarbiavimą ir įsitraukimą į tarptautines vertės kūrimo grandines, jų kūrimą ir plėtrą.

7 PAV | Sumaniosios specializacijos tikslai ir uždaviniai.

Apibendrinant:

- Skatinant DI inovacijas viešajame ir privačiame sektoriuose, būtų tiesioginiai prisidedama prie Lietuvos strateginio tikslo, numatyto NPP, įgyvendinimo;
- PP numatytos priemonės nukreiptos į inovacijas, skaitmenizaciją, verslumą ar įmonių augimą, aukštųjų ir aukštesniųjų technologijų produktų kūrimą tiesiogiai ir netiesiogiai prisideda gerinant ir DI ekosistemą;
- Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane yra kelios tikslinės priemonės, nukreiptos į DI plėtrą, tačiau ir kitos numatomos reformos prisideda gerinant DI ekosistemos sąlygas (pavyzdžiui, duomenų atvėrimas) bei vystant atitinkamas kryptis;
- Nors sumaniojoje specializacijoje dirbtinis intelektas yra matomas kaip viena iš prioritetinių temų mažiausiai iki 2030 m., nėra aišku, ar kiti aukščiausio lygio strateginiai dokumentai atliepia specifinius DI ekosistemos poreikius, o ne tik bendruosius inovacijų sistemos.

Apibendrinimas

Nors Europos Sąjungos lygiu pastaraisiais metais yra skiriama ypatingai daug dėmesio dirbtinio intelekto temai, tačiau Lietuvos strateginio planavimo dokumentuose DI tematika nėra išskiriama numatant tikslines priemones ar nubrėžiant Lietuvos tikslus vystant DI.

Konkrečiai DI paliečiamas naujojoje Sumanios specializacijos koncepcijoje bei Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane. Tai, kad DI yra viena Sumanios specializacijos temų ir patenka tarp prioritetinių MTEPI sričių, yra teigiamas postūmis DI bendruomenei, tačiau tai neužtikrina pačios DI ekosistemos plėtros gerinant būtinausias sąlygas ir atsižvelgiant į specialius poreikius, pavyzdžiui, žmogiškieji ištekliai, infrastruktūra ar atviri duomenys.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatomos kelios tikslinės priemonės DI vystymui bei priemonės, nukreiptos bendrai į inovacijų ekosistemos gerinimą, tačiau nėra aišku, ar to užtenka sistemiškai atliepti specifinius DI bendruomenės poreikius.

Atsižvelgiant į tai, kokią įtaką DI vystymas ir taikymas gali daryti įvairioms socioekonominėms sritims, DI plėtrą reikėtų planuoti keliais skirtingais pjūviais: būtinosios sąlygos, verslo vystymo ciklai, sektorinis taikymas ir tikslinės temos (žr. pav. 8). Sisteminga DI plėtra bus užtikrinta aprėpus visus šiuos pjūvius bei esant efektyviam koordinavimo mechanizmui.

Būtinosios sąlygos

- Talentai
- Atviri duomenys
- Infrastruktūra
- Teisinė bazė

Verslo gyvavimo ciklas

- Startuoliai
- Mokslo ir verslo bendradarbiavimas
- MTEPI
- Pramonė 4.0
- Skaitmenizacija
- Eksportas

Sektorinis taikymas

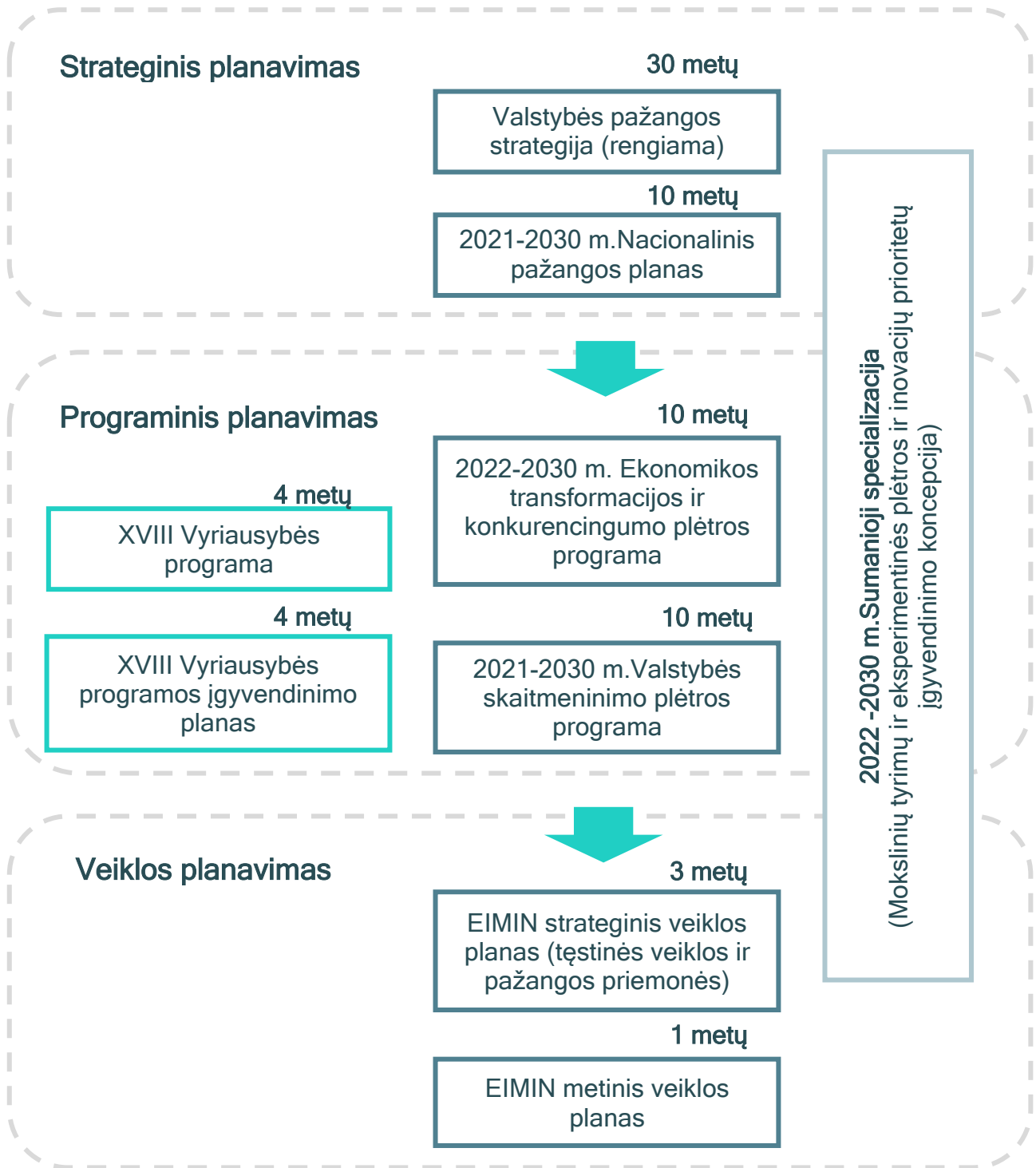
- Viešasis sektorius
- Pramonė
- Gynyba
- Sveikata
- Energetika
- Žemės ūkio ir kt.

Tikslinės temos

- Nacionalinis saugumas
- Lietuviškai kalbantis DI
- Socialinę atskirtį mažinantys DI sprendimai
- Skaitmeninė atskirtis

1 priedas – Lietuvos planavimo dokumentų sistema

2021-2026 m. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas
„Naujos kartos Lietuva“

kurklit.lt

2022